

runor. Av 3 **b** äro endast bst synliga. 12 **u** har t. h. om hst en bst som till ett **k** och från **u**-bst utgår en linje rakt upp till övre ramlinjen. Runan har sålunda följande egendomliga utseende: **¶**. 20 **t** är skadat upptill, men tydliga spår av bistavarna, som hos denne ristare ansättas ett stycke ned på hst, finnas bevarade. 21 **u** har förlorat övre delen av bst i den gamla toppskada, som här börjar. Efter 70 cm. synes nedtill vid ramlinjen ett kort stycke av en hst — ett spår av 24 **s**. Genom runorna 40 **p** och 41 **u** går en spricka. 42 **r** har förlorat sin övre och 43 **s** sin undre del. Därefter är ristningsytan skadad 20 cm. I denna skada har 44 **i** gått förlorat. 45 **n** är tydligt liksom sk i inskriftens slut. — Aschaneus: 1—2 **ui**; sk saknas efter 42 **r** och 45 **n**; 44 **i** är bevarat. — Rhezelius: Inskriften börjar utan sk; 1—2 **ui**; 15 **h**; sk efter 21 **u**; därefter ser Rhezelius ett **r**, som börjar följande ord, och ett **a** i dess slut. Före 24 **s** ett sk. 27 **i** saknas: 44 **i** är bevarat. — Hadorph och Helgonius: 1—2 **ui**; det korta stycket av 24 **s** har ej iakttagits. — Dybeck: 1—2 **ui**; 3 **b** saknas; 15 **h**; i 20 **t** ha icke bst observerats. — Brate: »Inskriften börjar med ett korsformigt skiljetecken, som är i behåll. Af första namnet ... finnes blott nedre hst till **r** samt slutrunan **n**.» Sk saknas efter 42 **r**.

Om namnet *Vibiorn*, se U 280, och om *Huskarl* se U 240 och 241, s. 404.

Mansnamnet *Sibbi* är en kortform till *Sigbiorn*. I sonens namn *Vibiorn* kan sålunda måhända variation föreligga. Om *Sibbi* se f. ö. Sm 22, s. 80.

Att denna ristning — i motsats till den föregående — är utförd av en skicklig ristare är uppenbart. Brate hänför den (i *Svenska runristare*) till Fot.

Smedby, Hammarby sn.

Dybeck omtalar i sin »Berättelse» för år 1867 (ATA) ytterligare en ristning från Smedby: »En tredje sten derstädes har i behåll bara några slingor.» Denna sten har icke återfunnits. Möjligen beror uppgiften på ett minnesfel hos Dybeck. Den kan måhända åsyfta Smedby i Fresta sn, se U 271.

282. Torsåker, Hammarby sn.

Avbildning: Teckning av C. M. Bolin(?) (ATA).

Detta, nu försvunna, runstensfragment är endast känt genom en teckning, som sannolikt omkring år 1880 utförts av C. M. Bolin. Han antecknar på sin teckning: »*Fragment af en hittills okänd Runsten.* (Ej hos *Liljegr.*, *Dybeck* eller *Klingspor.*)»

Inskrift:

... lit raisa s ...

5

... let ræisa s[tæin] ...

»... lät resa stenen ...»

Till läsningen: 1 **l** har endast halv runhöjd; **a**-runorna ha bst endast t. v. om hst; **s**-runan har två former: **ʃ**, **ʃ**.

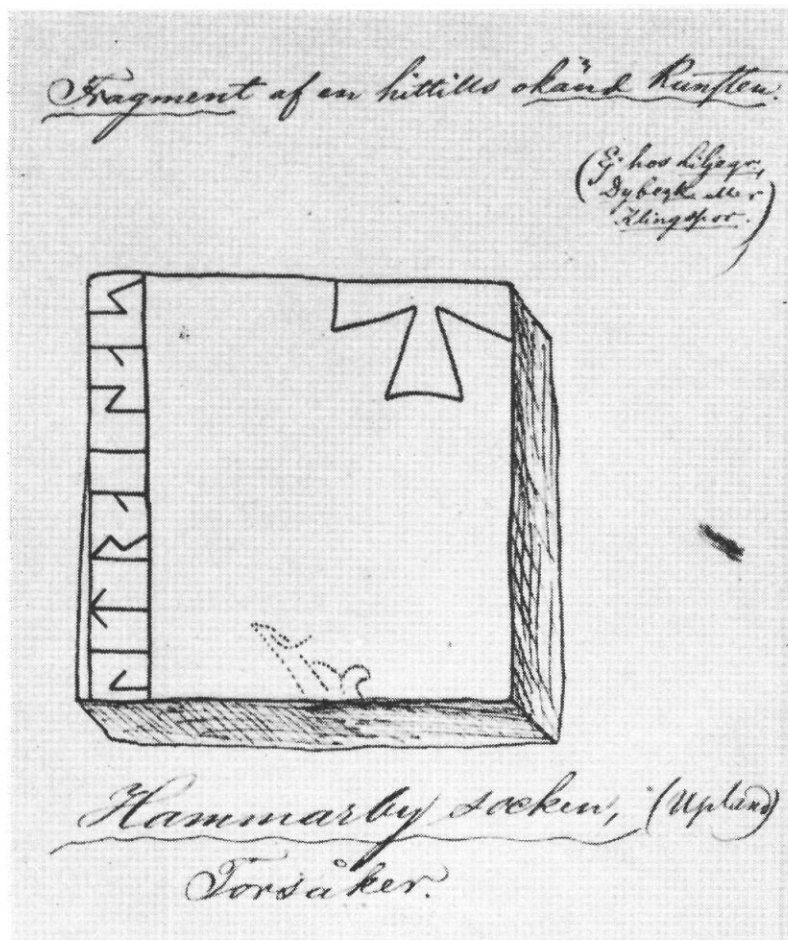


Fig. 288. U 282. Torsåker, Hammarby sn.
Efter teckning av C. M. Bolin.

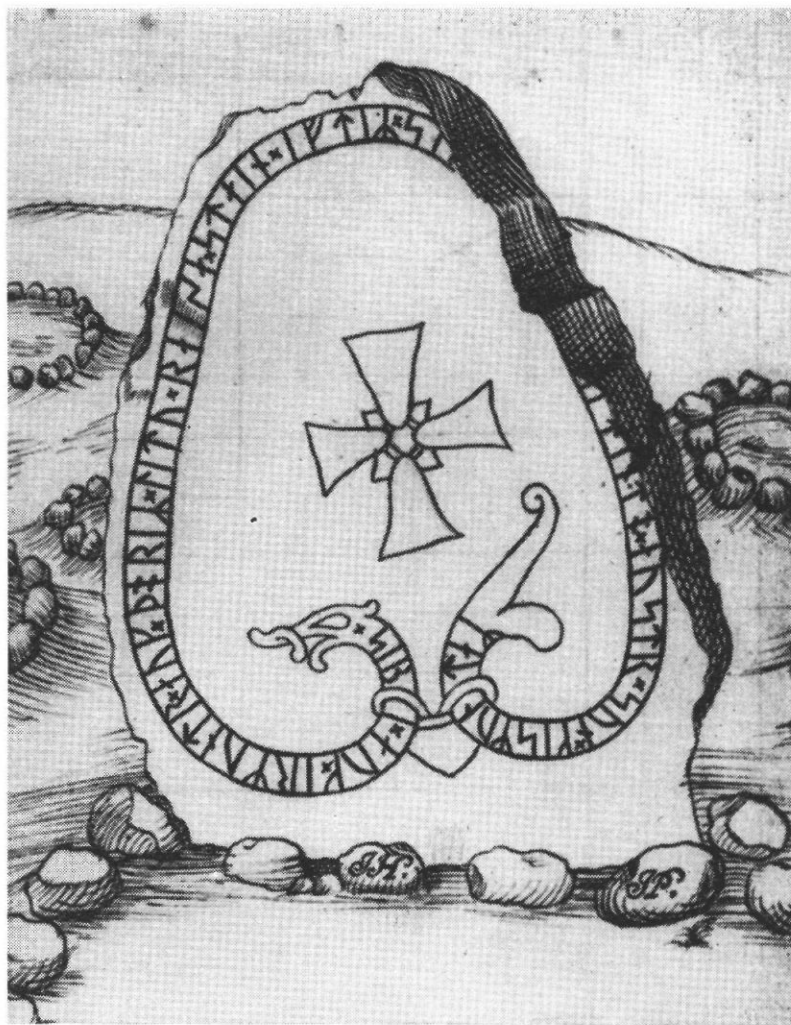


Fig. 289. U 283. Torsåker (Tjursåker), Hammarby sn.
Efter teckning av Peringskiöld.

283. Torsåker (Tjursåker), Hammarby sn.

Litteratur: B 99, L 441. J. Bureus, F a 6 s. 52 n:r 57, s. 53 n:r 57 (Bureus' egen uppteckning), s. 167 n:r 24 (Rhezeliuss), F a 5 n:r 167, F a 13 s. 236, 287, 381, F a 14 s. 241, F a 17 bl. 27, F a 1 s. 42; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, F l 5:1 n:r 4, Monumenta 3, bl. 184; O. Celsius, SR 2, s. 94; N. R. Brocman, Sagan om Ingvar Widtfarne (1762), s. 153; H. O. H. Hildebrand, Skrivelse till VHA Akad. den 24/7 1866 (ATA); R. Dybeck, Berättelse för år 1867 (ATA); UFT h. 5 (1876), s. 12; O. Montelius i Fornvännen 1914, s. 90.

Äldre avbildningar: Peringskiöld, teckning (F l 5:1); Hadorph och Peringskiöld, träsnitt (i F l 5:1, Peringskiölds Monumenta och B 99).

Runstenen, som numera är försvunnen, stod enligt Bureus »I Kiusåker i Skånil». Uppgiften, som finnes på ett insatt blad i F a 6 (s. 53), rättas på föregående sida till »Vidh Kiusåker i Hamarby». Rhezelius: »Vidh Tiursåker.» Ransakningarna meddela: »Wijdh Tiurs åker uthi ehn Tompt finnes een Runasteen pårijtadt.» Peringskiöld: »Tiursåker i Hamarby socken.» Brocman (a. a.): »I Upland, Angarns Soken, och Tjursåker.» — Tiursåker är det äldre namnet på den gård, som numera kallas Torsåker. Under medeltiden skrives namnet på följande sätt: »in villa Thywlsaker» 1348 (SD 6, s. 69 or.); »de Thyulsakre» 1351 (SD 6, s. 279 or.); »i Thwrsaker» 1409 (SDns 2, s. 192 or.); »Thylsaker» 19/5 1435 (Tunberg, Svenska medeltidsregister n:r 238, or.); »j Tiwrsaaker» 1486 (Stockholms tänkebok 1483—92, s. 172 f.).

H. Hildebrand, som reste i Hammarby sn 1866, meddelar bl. a. i en skrivelse till Akademien, att han icke lyckats finna denna runsten. Torsåkers dåvarande ägare »befarade att den för länge sedan blifvit använd i någon af gårdens många gråstensbyggnader». Dybeck syftar sannolikt på U 283, då han i sin »Berättelse» 1867 meddelar: »Runstenen vid Triminge — nu Stjernborg,